

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventvales Conciones

**Sarasa, Alfonsus Antonius de
Antverpiae, 1664**

§. III. Exponitur magis iam dicta praxis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

tione factum, & quidem factum conuenientius; & tunc nec aëris intemperantia, nec propinquorum mors, neque adeò fortuna vlla à mentis quiete ac constantiâ te poterunt dimouere: rationibusque occurrentibus hoc vnum oppones, quô cunctas sopiae, scire te factum bene.

14. At verò, inquies, manifestum mihi est, non omnia bene geri; nec ea quæ geruntur bene, ea esse quæ non conuenientius possent geri. Melius certè mihi esset saluo & incolui, quam sic languido & ægroto: melius cum humano genere ageretur, si neque bella neque dissensiones orirentur, nec tam crudelias passim exercerentur odia. Certè quis non videat, Dei quoque ex honore magis fore, si nulla inter homines committerentur sceleria, quibus & humana & Diuinæ turbantur leges? Audio disserentem te: & quidem quod peccata attinet, longiorē exigit disputationem, quam breui dābimus. Illud modò generatim dico, aliud longè esse nulla peccata existere, aliud verò ea ut sint, à Deo permitti. & sic, quanquam fatear melius fore hominibus, si ea non committantur, melius tamen esse ea à Deo permitti, plenamque arbitrio humano concedi libertatem, manifestum dabo. In cæteris autem quibuscumque euentis, videre te ait quid sit melius, quid conuenientius, quid tibi aliisue accommodatius; an paupertas è re tuâ magis sit an diuitiæ; an secunda, an aduersa fortuna, an vita denique opranda magis an mors; id verò penitus nego & pernego videre te. Non eò se extendit humana mens, vt istud solide possit iudicare, pro ut paulatim discurrendo securis tractatibus planum faciam.

Tract. 6.

§. III.

Probatur exponiturque magis iam dicta praxis.

15. Id modò generatim dico, in iudiciis de rerum euentu ferendis vehementer errare nos, quod rationes priùs cīnes ad trutinam vocemus, vt ea quæ nobis accidunt, bene & ratione nobis à Deo immisla iudicemus: ordine sane p̄apostero; cum priùs à Deo, atque adeò bene id factum statueremus, antequam rationes in alterutram partem conqueriramus. Quanquam

Rationes
diuinorum
decretorum
ne discu-
tienda qui-
dem sunt,
vñ quieto
sū animo.

K 3

ne

A R S S E M P E R G A V D E N D I

78
ne conquerere quidem oporteat, quietus ut sis. Id enim si menti
infixum habeo, Deum huius quæ molestiam mihi facessit, for-
tunæ auctorem esse aut directorem, non vero eam quam contra
me agentem video creaturam; rursus si id mihi persuasero, om-
nia creata, aërem, ventos, frigus, venena, voluntatesque etiam
peruersas hominum instrumenta tantum esse quæ summum
aliquid. Numen adhibet, ut morbum quo opprimor, calamitatem
que quæ vexor immittat; tum vero alias rationes non attinet in-
dagare me, hoc unico tranquillus judicio *justus es Domine*, *rectum iudicium tuum*. Iustum quia Domini; rectum quia tuum,
hoc est, super omnia sapientis Dei.

Veneratio
ne magnâ
creden-
de sunt.

16.
Et in hoc firmo fixoque iudicio sita est ea quam ex Ecclesia-
stico afferebam praxis, quæ diuinorum decretorum indagan-
dæ sunt rationes, quibusque cum delectatione pascatur, et
iam in ærumnis constitutus animus. *Qui timent Dominum, in-
uenient iudicium iustum.* Quod quidem sic expono. Qui reue-
getur Dominum; reueretur autem quisquis altissimam de Do-
mino habet opinionem; *Inueniet iudicium iustum*, hoc est iudi-
cabit illico recte & iuste a Domino attemperati omnia. At quo-
modo iudicium istud inueniet inquires? audi id quod addit Fc-
cleiasticus, *Et institutam quasi lumen ascendunt*; quod quidem
pro instituto sermone sic intelligo. Iustitia quam in omnibus
seruit Deus, quamque scio eum neque velle neque posse infringere,
mihi sufficit ut omni prorsus abiecta hastatione, dicam
& statuam id factum bene. Hoc vero iudicium mihi facem præ-
ferret, lucemque dabit, quæ plurimas etiam humanas conquiram
inueniamque rationes, quibus factum sapientis Dei fulciam &
defendam, ad quas tamen extra illud lumen constituta mentis
acies caligabat.

Decretis-
que Dei
tunc ac-
quisitis

17.
Experiens hanc praxim, & manifestè rem sic esse, ipsa te tua
docebit experientia. Neque enim vidua quantuvis indiga, tanto
in charissimam sui mariti obitu dolore oppressa, quin, si semel
hoc inhiberit, alioque magna religione menti infixerit, a Deo
mortem hanc immillam, adeoque recte id factum & bene. statim
plurimas etiam ex natura peritæ rationes ei occurserent, quæ
factum approbent: tunc videbit rei familiaris fuisse prodigum
maritum, filiis iam adultioribus, conuententer, mala quæ dabat
subtracta esse exempla, aliaque occurrent vitia quibus se mundo
faciebat

faciebat contemptibilem; denique plurima iam cernet viduitatis commoda, quæ non nisi ad lucernam hanc fuere conspicuntur; ceteræ autem quæ contra militabant rationes evanescent illico; & cum illis nimis, cumque per rationes fouetur, in immensum excurrens dolor.

18. Et vero sine ipsis deinceps rationibus, hæc una ratio, omni^m Acquiesces
mentis tempore statim sufficit, Deum esse culus nihil, hæc autem si magnam
geruntur quæ eueniunt, Iustum, Sapientem, & Sanctum. Iustum, de Dei sa-
ut ut cui nihil placere potest nisi quod rectum est; Sapientem, vt pientiā ha-
cui perspecta sunt omnia ad rem suam meamque quæ possint beas opi-
facere; Sanctum, ut cui nihil ita fixum est & ratum, quam per-
rerum euentus quantumvis dubios & incertos, hominem ad
fancium felicitatis portum euehere & promouere.

19. Omnis itaque tranquillitatis ars, ad magnam deo opinio-
nem iam reducta est. Ea autem opinio præcipue in eo consistit, 6. 12. 13.
vt altè de summâ eius sapientiâ sentiamus. Parum enim fuerit
magnam de eius potentia existimationem exeat, si prout super-
rioribus tractatibus vtcumque præstimus, nisi illud etiam animo
hæreat, Sapientem eum esse, proinde magnâ eum ratione
& circumspectione, propemodum infinitâ, rebus omnibus mo-
derari, errare eum a suo scopo prouersus non posse; denique non
aliam esse rerum rationem præter ipsum Deum. Deus enim ad
recte Nazianzenus est ipissima ratio, & si aliquid præter ratio-
nem moliretur, iam Deus esse desineret. Ut igitur facile Dei de-
cretis ordinationibusque acquiescamus, ipsam Dei Sapientiam,
infinitamque rerum molem, quam Diuina sua Mente comple-
ctitur, sic quasi generatim intueamur. Immane quantum ad opini-
onem, quam de Deo nos habere conuenit, accedet incrementum
zimo quieti, tranquillitatiq[ue] nostræ; Nam cuius sapientiæ
fidimus, facile dictis eius factisque acquiescamus. Quam facile
duci suo parent milites, de cuius arte militari non dubitant
quam sine hætatione, vllâ responsa petuntur, accepunturque à
juri perito, cuius existimationem littera apud omnes extende-
runt, quam pacato animo medicis sumuntur præscripta à me
dico, cuius nomen magna imprimis rerum experientia studias-
que commendarunt, tūm certe probantur omnia & singula; sic
ut errores ipsos ab eo liquido commissos, in alias coniiciamus;
causas potius, quam ut quidquam ab eâ quam concepimus opi-
nione.

nione detrahamus. Contra vero timidi & trepidi poculum sumimus, quod ea miscuit manus, de cuius experientia, & studio in circumstantiis morbi indagandis & discernendis, vel minimum dubitamus.

Intremus itaque penitus *Sanctuarium Dei*, eiusque scientiam infinitam, aut si humano more loqui liceat, studia Diuina, libros, Bibliothecamque in qua totus est, perscrutemur.

S. IV.

Ut autem summam concipiā de Sapientia Dei opinionem, ratiōne eius Scientia exponuntur, seu sciendi modi: ac primò quidem, ut Theologe aant vocant, Scientia simplicis intelligentie?

*Petitur à
Deo venia
intrandi in
conclavē
mysteriorū
sapientia
diuina,*

*et intelli-
gamus ni-
hil casu
sed summā
sapientiā
fieri.*

Ineffabilis, & incomprehensibilis Deus! licebitne tandem mihi mortali homini subire arcanum illud *Sanctuarium tuum*, non ut ea quae isthic geruntur intelligam, quae enim cognoscet sensum domini? quis tam arcana consequetur, aut cui ea patefacere tu ipse possis pro te sunt, nisi non minori te? verum ut id saltem cognoscam, incomprehensibilem esse te, qui comprehendis omnia, neque limites ullos esse positos Scientiæ tue, quam tamen limitas vniuersa.

Vtinam Auditores, illud tantum comprehendere possimus, quanto studio quisque nostrum steterit sapientissima illi Menti, quamque profunde Theologiam Dicinitatem, inquam, suam perscrutatus fuerit euolueritque, vt id tandem de nobis ficeret quod nunc sumus! ali quanto id nos gudio permiseret, quantum daret animi securitatem! Certe audendum est, tentanda est alea; subeamus altius *Sanctuarium Dei*; & quamuis id certo tecum intelligere Sapientiam tantam me non posse, & quantumcumque ingenij vires extendam, eam tamen non posse contingere, non potero ad eam, tamen ad id conducet temuis & exilis tanta rei consideratio, vt penitus obstupescam, vt totum me pronus incomprehensibili Menti subiciam.

Omnia casu arbitrabaris fieri, & esse, & conservari, & interire, imperire homuncio. an vero nosse vis quanto labore, quantis studiis & quidem quam Theologicis & Diuinis, Deo steterit non

20.

21.

21.

ad Rom.
11.

22.

23.